

NAUJIENLAIŠKIS

TARPTAUTINĖS SANKCIJOS

TURINYS:

EUROPOS SĄJUNGA - 2

LIETUVA - 12

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS - 16

JUNGTINĖ KARALYSTĖ - 17

Priimtas 14-as ES sankcijų Rusijai paketas

Atsižvelgiant į tebesitęsiantį Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, **2024 m. birželio 24 d. Taryba priėmė keturioliktąjį ekonominių ir individualių ribojamųjų priemonių rinkinį**, kurio tikslas griežtinti esamas ES sankcijas ir stiprinti kovą su sankcijų apėjimu, taip toliau ardant Putino karo mašiną ir ribojant režimo pajamas.

Sutartas paketas apima šias priemones, įskaitant, bet neapsiribojant:

- **AVIACIJA**

Naujuoju sankcijų paketu išplėstos su aviacija susijusios ribojamųjų priemonių nuostatos, nustatant draudimą leisti ES teritorijoje, kilti iš jos ar skristi virš jos, visiems orlaiviams, kurių atžvilgiu Rusijos subjektas gali veiksmingai nustatyti pakilimo ar nusileidimo vietą ar laiką, pavyzdžiui, siekiant patenkinti Rusijos fizinių asmenų prašymą vežti juos į konkrečias atostogų vietas arba Rusijos juridinių asmenų prašymą vežti jų darbuotojus į verslo susitikimus ES. Taip pat siekiant vieningo aviacijos sankcijų įgyvendinimo visoje ES, nustatyta vieninga pareiga ES ekonominės veiklos vykdytojams pateikti informaciją, reikalingą patikrinti, ar laikomasi skrydžių draudimo, įskaitant informaciją apie orlaivio nuosavybę.

- **UOSTAI IR LAIVAI**

Taryba pirmą kartą nustatė sektorinį draudimą pateikti į valstybių narių uostus ir šliuzus bei teikti įvairias su jūrų transportu susijusias paslaugas laivams, kurie prisideda prie Rusijos vykdomo agresijos karo prieš Ukrainą. Šia priemone bus ribojama laivų, kuriais gabenamos prekės, iš kurių Rusija gauna reikšmingas pajamas, arba laivų, naudojamų siekiant prisidėti prie veiksmų, kuriais remiama Rusijos vykdomas agresijos karas prieš Ukrainą, veikla.

- **ENERGETIKA**

Taryba nustatė sektorinius ribojimus susijusius su suskystintomis gamtinėmis dujomis (SGD):

Pirma, bus draudžiama ES teritorijoje teikti perkrovimo paslaugas Rusijos SGD. Taip pat draudžiama teikti su tokiu perkrovimu susijusias pagalbines paslaugas.

Antra, draudžiama investuoti ir tiekti prekes, technologijas bei teikti paslaugas, kad būtų užbaigti tam tikri SGD projektai, pavyzdžiui, „Arctic LNG 2“ ir „Murmansk LNG“. Šia priemone siekiama riboti Rusijos SGD pajėgumų plėtrą tokiu būdu ribojant iš SGD gaunamas reikšmingas pajamas;

Trečia, bus draudžiama įsigyti bet kokį naują arba išplėsti esamą dalyvavimą bet kuriame subjekte įregistruotame ar įsteigtame pagal Rusijos ar bet kurios kitos trečiosios šalies teisę ir veikiančiame Rusijos energetikos sektoriuje, įskaitant statomus suskystintų gamtinių dujų gavybos projektus.

- **EKSPORTO IR IMPORTO KONTROLĖ BEI RIBOJIMAI**

Nustatytas helio importo draudimas, tokių būdu užkertant galimybę vystyti ateities ES priklausomybėms nuo Rusijos helio dujų srityje.

Taryba į subjektų, tiesiogiai remiančių Rusijos karinį ir pramoninį kompleksą jos agresijos kare prieš Ukrainą, sąrašą įtraukė dar 61 subjektą. Šiems subjektams bus draudžiama tiekti dvejopo naudojimo ir aukštųjų technologijų prekes.

Kai kurie iš šių 61 subjektų priklauso trečiosioms šalims, kaip pavyzdžiui, Jungtiniams Arabų Emyratams, Turkijai, Indijai, Kazachstanui, Kirgizijai, Hong Kongui, kurių subjektai padeda apeiti Rusijai taikomus prekybos apribojimus, arba dalyvauja kuriant, gaminant ir tiekiant Rusijos kariniam ir pramoniniam kompleksui skirtus komponentus.

Taip pat išplečiamas prekių, kuriomis prisidedama prie Rusijos karinio ir technologinio tobulinimo arba jos gynybos ir saugumo sektoriaus plėtros, sąrašas, įtraukiant prekes, kurias Rusija naudojo agresijos kare prieš Ukrainą, ir prekes, kuriomis prisidedama prie jos karinių sistemų kūrimo ar gamybos, įskaitant tam tikras stakles ir visureiges transporto priemones. Taip pat nustatyti tolesni ribojimai prekėms, kurios visų pirma galėtų prisidėti prie Rusijos pramonės pajėgumų stiprinimo, pavyzdžiui, cheminių medžiagų, įskaitant mangano rūdą ir retųjų žemių junginius, plastiką, žemės kasimo mašinų, monitorių ir elektros įrangos.

• **FINANSŲ IR BANKŲ SEKTORIAUS RIBOJIMAI**

Rusijos centrinis bankas sukūrė finansinių pranešimų perdavimo sistemą (SPFS) - specializuotą finansinių pranešimų paslaugą, skirtą keistis finansiniais duomenimis, kuria siekiama neutralizuoti ES nustatytas ribojamųjų priemonių, visų pirma susijusių su bankų ir finansų sektoriumi, poveikį. Siekiant suvaldyti SPFS plėtrą, sumažinti Rusijos pajėgumą kariauti ir užkirsti kelią ES nustatytų ribojamųjų priemonių įgyvendinimo sutrikdymui, Taryba nusprendė uždrausti ES subjektams, kurie veikia už Rusijos ribų, tiesiogiai prisijungti prie SPFS arba lygiaverčių specializuotų finansinių pranešimų perdavimo paslaugų.

Taip pat nustatytas draudimas ES subjektams sudaryti sandorius su konkrečiai įvardytais subjektais, kurie naudojami SPFS sistema už Rusijos ribų. Papildomai Taryba nustatė draudimą ES subjektams sudaryti sandorius su ne ES įsteigtomis kredito ir finansų įstaigomis, taip pat kriptoturto paslaugų teikėjais, kai šie subjektai palengvina sandorius, kuriais remiama Rusijos gynybos pramonės bazė.

• **KOVOS SU SANKCIJŲ APĖJIMO PRIEMONĖS**

Siekiant kovoti su aukšto prioriteto karo lauke randamų arba itin svarbių Rusijos karinių sistemų kūrimui, gamybai ar naudojimui, prekių reeksportu, Taryba nusprendė įpareigoti ES veiklos vykdytojus, parduodančius, tiekiančius, perduodančius ar eksportuojančius aukščiau nurodytas prekes, taikyti išsamaus patikrinimo priemones, kurių pagalba būtų galima nustatyti ir įvertinti eksporto į Rusiją riziką ir ją sumažinti. Be to, bus reikalaujama, kad ES veiklos vykdytojai užtikrintų, jog jiems priklausantys arba jų kontroliuojami už Sąjungos ribų įsisteigę juridiniai asmenys, subjektai ir įstaigos taip pat įgyvendintų tuos reikalavimus.

Papildomai Taryba nurodė, kad apsauga nuo atsakomybės, kuri suteikiama ES veiklos vykdytojams, jei jie nežinojo ir neturėjo pagrįstos priežasties įtarti, kad jų veiksmai pažeis Sąjungos ribojamąsias priemones, negali būti taikoma, jei ES veiklos vykdytojai neatliko tinkamo išsamaus patikrinimo.

Taryba taip pat nusprendė, kad tikslinga reikalauti, kad ES veiklos vykdytojai dėtų visas pastangas siekdami užtikrinti, kad jiems priklausantys ar jų kontroliuojami už ES ribų įsisteigę subjektai nedalyvautų veikloje, kuria pažeidžiamos nustatytos ES ribojamosios priemonės.

Jei ES veiklos vykdytojai gali daryti lemiamą įtaką ne Sąjungoje įsisteigusio subjekto elgesiui ir veiksmingai tą daro, jie gali būti laikomi atsakingais už to subjekto veiksmus, kuriais pažeidžiamos ribojamosios priemonės, ir turėtų pasinaudoti savo įtaka, kad užkirstų kelią tokiems veiksams.

- **INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ**

Rusijos vyriausybė ėmėsi veiksmų, kad neteisėtai atimtų iš valstybių narių intelektualinės nuosavybės teisių turėtojų jų apsaugą Rusijoje. Dėl to Rusijos pramonė įgijo nepagrįstą konkurencinį pranašumą ir prisidėjo prie Rusijos pajamų didinimo. Siekiant tai neutralizuoti, Taryba nustatė ribojimus priimti Rusijos piliečių, Rusijoje gyvenančių fizinių asmenų ir Rusijos įmonių paraiškas registruoti ES tam tikras intelektualinės nuosavybės teises.

- **FINANSAVIMAS IR PARAMOS PRIĖMIMAS**

Tarybos sprendimu nustatytas draudimas ES politinėms partijoms, fondams, sąjungoms, nevyriausybinėms organizacijoms, įskaitant analitinius centrus, ir žiniasklaidos paslaugų teikėjams priimti finansavimą, dovanas ar bet kokią kitą ekonominę naudą ar paramą iš Rusijos.

- **INDIVIDUALIOS SANKCIJOS**

Taryba nusprendė ne tik nustatyti ekonomines sankcijas, bet ir į sąrašą dar įtraukti 69 asmenis ir 47 įmones. Taip papildžius sankcionuojamųjų sąrašą, bendras įtrauktųjų į sąrašus skaičius perkopia 2 200.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Russia's war of aggression against Ukraine: comprehensive EU's 14th package of sanctions cracks down on circumvention and adopts energy measures](#)

Priimtas naujas sankcijų Baltarusijai paketas

2024 m. birželio 29 d. Taryba priėmė **naujas ribojamąsias priemones, nukreiptas prieš Baltarusijos ekonomiką**, atsižvelgiant į režimo dalyvavimą Rusijos neteisėtame, neišprovokuotame ir nepateisinamame agresijos kare prieš Ukrainą. Siekiama, kad šios visapusiškos priemonės atitiktų keletą Rusijai jau taikomų ribojamųjų priemonių, tokiu būdu sprendžiant sankcijų apėjimo, kylančio dėl didelės Rusijos ir Baltarusijos ekonomikų integracijos, problemą.

Naujos ribojamosios priemonės darys poveikį įvairiems Baltarusijos ekonomikos sektoriams. Naujasis sankcijų Baltarusijai rinkinys apima šias priemones, įskaitant, bet neapsiribojant:

- **PREKYBA**

Taryba išplėtė dvejojo naudojimo/pažangiųjų prekių bei technologijų eksporto draudimą ir nustatė tolesnius prekių, kuriomis galėtų būti prisidedama prie Baltarusijos pramonės pajėgumų didinimo, eksporto apribojimus. Be to, nustatyti tolesni apribojimai jūrų navigacijos prekių bei technologijų ir prabangos prekių eksporto į Baltarusiją apribojimai.

Kalbant apie importą, bus draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai importuoti, įsigyti ar perduoti auksą ir deimantus iš Baltarusijos, taip pat helį, anglis ir mineralinius produktus, įskaitant žalią naftą. Taip pat nustatyti papildomi ribojimai tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti, importuoti ir perduoti į Sąjungą prekes, įskaitant ir automobilius (KN 8703), leidžiančias Baltarusijai diversifikuoti savo pajamų šaltinius ir taip sukuriančias jai sąlygas įsitraukti į Rusijos agresiją prieš Ukrainą.

- **PASLAUGOS**

Taryba uždraudė Baltarusijai, jos vyriausybei, viešosioms įstaigoms, įmonėms ar agentūroms, taip pat bet kuriam jų vardu ar nurodymu veikiančiam fiziniam ar juridiniam asmeniui teikti tam tikras paslaugas:

- 1) apskaitos paslaugas, audito paslaugas, įskaitant teisės aktų nustatytą auditą, buhalterijos paslaugas, konsultavimo mokesčių klausimais paslaugas, verslo bei valdymo konsultacijų ir viešųjų ryšių paslaugas;
- 2) architektūros ir inžinerijos paslaugas, taip pat IT konsultavimo paslaugas bei teisinio konsultavimo paslaugas;
- 3) reklamos, rinkos tyrimų ir viešosios nuomonės apklausos paslaugas, taip pat produktų bandymo ir techninių patikrų paslaugas.

• TRANSPORTAS

Taryba išplėtė draudimą ES teritorijoje keliais transportuoti prekes Baltarusijoje registruotomis priekabomis ir puspriekabėmis, be kita ko, traukiamomis ne Baltarusijoje registruotų vilkikų. Siekiant kuo labiau sumažinti draudimo apėjimo riziką, ES veiklos vykdytojams, kurie 25% ar didesne dalimi nuosavybės teise priklauso Baltarusijos fiziniam ar juridiniam asmeniui, yra draudžiama tapti kelių transporto įmone arba transportuoti krovinius keliais Sąjungoje, be kita ko, tranzitu.

• KOVA SU SANKCIJŲ APĖJIMU

Naujuoju sprendimu reikalaujama, kad ES eksportuotojai į būsimas sutartis įtrauktų vadinamąją „Baltarusijai – ne“ nuostatą, kuria jie pagal tas sutartis uždraustų didesnės rizikos prekių ir technologijų, mūšio lauke naudojamų objektų, šaunamųjų ginklų ir šaudmenų reeksportą į Baltarusiją ar reeksportą naudojimui Baltarusijoje.

Siekiant kuo labiau sumažinti ribojamųjų priemonių apėjimo riziką, ES uždraudė tranzitu per Baltarusijos teritoriją vežti dvejopo naudojimo prekes ir technologijas, kuriomis galėtų būti prisidedama prie Baltarusijos karinio ir technologinio stiprinimo arba prie jos gynybos ir saugumo sektoriaus vystymo, prekes, kuriomis galėtų būti prisidedama prie Baltarusijos pramonės pajėgumų didinimo, prekes ir technologijas, tinkamas naudoti aviacijos arba kosmoso pramonėje, ir iš ES eksportuojamus ginklus.

Be to, siekiant padėti kovoti su Ukrainoje rastų arba Rusijos karinių sistemų plėtojimui itin svarbių mūšio lauke naudojamų objektų reeksportu, nuspręsta, kad tokius mūšio lauke naudojamus objektus trečiosioms valstybėms parduodantys ES veiklos vykdytojai turi įgyvendinti išsamaus patikrinimo mechanizmus, kuriais būtų galima nustatyti ir įvertinti reeksporto į Rusiją riziką ir ją sumažinti.

Galiausiai nustatytas reikalavimas, kad ES patronuojančiosios bendrovės dėtų visas pastangas siekdamos užtikrinti, kad jų patronuojamosios įmonės trečiosiose valstybėse nedalyvautų jokioje veikloje, kurios rezultatas būtų toks, kuriam ir siekiama užkirsti kelią sankcijomis.

• ES VEIKLOS VYKDYTOJŲ APSAUGA

Į dokumentų rinkinį taip pat įtrauktos priemonės, kuriomis ES veiklos vykdytojams suteikiama galimybė gauti kompensaciją už Baltarusijos asmenų ir bendrovių padarytą žalą dėl sankcijų įgyvendinimo ir ekspropriacijos, su sąlyga, kad atitinkamas valstybės narės pilietis ar įmonė neturi veiksmingų galimybių pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis, pavyzdžiui, pagal atitinkamą dvišalę investicijų sutartį.

• INDIVIDUALIOS SANKCIJOS

Papildomai į individualių ES sankcijų Baltarusijai sąrašą įraukti 38 asmenys ir 3 subjektai: įkalinimo įstaigų pareigūnai, atsakingi už politinių kalinių kankinimą ir netinkamą elgesį su jais, žinomi propagandistai, taip pat teisminės valdžios atstovai, dalyvaujantys demokratinių jėgų, žurnalistų, pilietinės visuomenės narių, persekiojime.

Iš viso šiuo metu ES ribojamosios priemonės Baltarusijai taikomos 233 asmenims ir 37 subjektams. Atitinkamai įšaldomas į sąrašą įtrauktų subjektų turtas, o ES piliečiams ir bendrovėms yra draudžiama sudaryti tiems subjektams galimybę naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais. Be to, fiziniams asmenims taikomas draudimas keliauti, todėl jie negali atvykti į ES teritoriją arba vykti per ją tranzitu.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Baltarusijos dalyvavimas Rusijos agresijos kare prieš Ukrainą: naujos ES ribojamosios priemonės, nukreiptos į prekybą, paslaugas, transportą ir kovą su sankcijų apėjimu](#)

EK DUK atnaujinimai

2024 m. liepos 2 d. Europos Komisija (EK) paskelbė atnaujintą DUK:

- **dėl paslaugų**

Europos Komisija pažymi, kad **iki 2024 m. rugsėjo 30 d. taikoma išimtis** pagal Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 5n straipsnio 7 dalį **taikoma tik ES bendrovių patronuojamosioms įmonėms** (arba bendrovėms, įsteigtoms EEE, Šveicarijoje ar šalyje partnerėje (Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 VIII priede nurodytoje šalyje).

Norėdami teikti ribotas paslaugas po 2024 m. rugsėjo 30 d., ES ekonominės veiklos vykdytojai **turi gauti atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos leidimą** pagal Tarybos reglamento 833/2014 5n straipsnio 10 dalies h punktą.

Taip pat EK primena, kad valstybės narės ir jų nacionalinės kompetentingos institucijos yra atsakingos už ES sankcijų įgyvendinimą ir vykdymą. Tai taip pat susiję su leidimų išdavimo procedūromis (pvz., nagrinėjimo laikas, informacija ir dokumentai, reikalingi leidimui išduoti, laikotarpis, kuriam išduodamas leidimas, ir t. t.).

Nacionalinė kompetentinga institucija **gali nuspręsti išduoti vadinamuosius „paketinius leidimus“ (angl. *bundled authorizations*) panašioms paslaugoms**, teikiamoms tam pačiam Rusijos klientui pagal tą pačią (-as) leidžiančią nukrypti nuostatą (-as). Pavyzdžiui, nacionalinė kompetentinga institucija gali suteikti leidimą konkrečiam veiklos vykdytojui teikti tam tikras panašias ar identiškias paslaugas tam pačiam Rusijos partneriui per tam tikrą laikotarpį (pvz., kas savaitę ar kas ketvirtį) pagal nukrypti leidžiančią nuostatą, susijusią su humanitariniais tikslais. Šis **leidimas galėtų būti susietas su prievole teikti ataskaitas** nurodyto laikotarpio pabaigoje, kad būtų užtikrinta, jog leidimas buvo naudojamas laikantis nustatytų sąlygų.

Tarybos Reglamente (ES) Nr. 833/2014 nenumatyti bendrieji leidimai, apimantys visus sektorius ar veiklos rūšis (kaip, pavyzdžiui, būtų galima pagal JAV ar Jungtinės Karalystės sistemą). Toks **bendrasis leidimas prilygtų de facto išimčiai**, kurią Taryba turėtų aiškiai nustatyti teisės akte.

EK pažymi, kad nacionalinės kompetentingos institucijos išduotas leidimas galioja tik toje valstybėje narėje. Todėl **leidimai automatiškai negalioja kitose valstybėse narėse**, pvz., jei patronuojančioji bendrovė ir dukterinė bendrovė yra skirtingose valstybėse narėse.

- **dėl nukrypti leidžiančios nuostatos, skirtos verslo pasitraukimui iš Rusijos**

EK atnaujintame DUK nurodo, kad **iš Rusijos rinkos pasitraukiantiems ES ūkio subjektams vis dar yra taikomi** Tarybos Reglamente (ES) Nr. 833/2014 nustatyti **ribojimai**. Todėl negalima importuoti iš Rusijos į Sąjungą prekių, kurioms taikomas importo draudimas, arba parduoti, perduoti ar tiekti draudžiamas prekes, kurios patenka Rusijos pirkėjui.

Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 12b straipsnyje yra nustatytos nuo kelių Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 draudimų leidžiančios nukrypti nuostatos. Kadangi siekiama palengvinti greitą pasitraukimą iš Rusijos rinkos, šios **nukrypti leidžiančios nuostatos yra laikinos**.

Dėl draudimų pagal 2, 2a, 3, 3b, 3c, 3f, 3h ir 3k straipsnius (Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 12b straipsnio 1 dalis): veiklos vykdytojai gali prašyti leidimo parduoti, tiekti ar perduoti Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 ir Tarybos Reglamento (ES) 2021/821 specialiuose prieduose išvardytas prekes ir technologijas, įskaitant su šiomis prekėmis ir technologijomis susijusias intelektinės nuosavybės teises. Atitinkamai turi būti įvykdyti šie bendri reikalavimai:

- pardavimas, tiekimas ar perdavimas yra **griežtai būtinas siekiant atsisakyti veiklos Rusijoje** arba nutraukti verslo veiklą Rusijoje;
- prekės ir technologijos **priklauso ES piliečiui ar ES veiklos vykdytojui** arba Rusijos subjektui, kuris priklauso ES veiklos vykdytojui arba yra jo vienintelio ar bendrai kontroliuojamas;
- **nėra pagrįstų priežasčių manyti**, kad prekės **gali būti skirtos galutiniam kariniam naudotojui** arba jos gali būti naudojamos kariniais tikslais Rusijoje;
- atitinkamos prekės ir technologijos **fiziškai buvo Rusijoje** prieš įsigaliojant atitinkamiems draudimams, taikomiems pirmiau minėtuose prieduose išvardytoms prekėms ir technologijoms.
- prekės ir technologijos turi būti parduotos, tiekiamos ir perduotos iki **2024 m. gruodžio 31 d.**

Dėl draudimų pagal Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 3g ir 3i straipsnius (12b straipsnio 2 dalis): veiklos vykdytojai gali prašyti leidimo importuoti arba perduoti Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 XVII ir XXI prieduose išvardytas prekes ir technologijas. Atitinkamai nustatyti reikalavimai yra panašūs į Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 12b straipsnio 1 dalies reikalavimus.

Abiem atvejais nustatytomis sąlygomis siekiama užtikrinti, kad **nebūtų apeinamos** atitinkamos **priemonės**, prisidengiant atsisakymu vykdyti veiklą, pvz., kad atsisakymas atgaline data nepatvirtintų prekių, kurios tuo metu buvo draudžiamos pagal ES ribojamąsias priemones, pirkimo Rusijoje arba eksporto į Rusiją.

- **dėl valstybei priklausančių įmonių („Sovcomflot“)**

EK pažymi, kad **ribojamosios priemonės nustatytos abiejuose reglamentuose** (Tarybos Reglamente (ES) Nr. 269/2014 ir Tarybos Reglamente (ES) Nr. 833/2014) **taikomos nepriklausomai**. Jei konkretus veiksmas yra draudžiamas pagal Tarybos Reglamentą (ES) Nr. 269/2014, negalima remtis Tarybos Reglamente (ES) 833/2014 numatyta išimtimi siekiant atleisti veiklos vykdytoją nuo Tarybos Reglamente (ES) 269/2014 nustatyto draudimo.

Tarybos Reglamente (ES) Nr. 269/2014 numatytas **turto įšaldymas ir draudimas teikti lėšas ar ekonominius išteklius visapusiškai taikomas „Sovcomflot“**, išskyrus galimas Tarybos Reglamente (ES) 269/2014 numatytas išimtis.

Tarybos Reglamente (ES) Nr. 269/2014 nustatytais išimtimis galimaremtis tik tiek, kiek jos neprieštarauja Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 5a straipsnyje nustatytam draudimui. **Visos Tarybos Reglamente (ES) Nr. 833/2014 nustatytos išimtys yra nesusijusios su turto įšaldymo priemonėmis.**

Todėl ES ūkio subjektams **draudžiama teikti „Sovcomflot“ bet kokias lėšas ar ekonominius išteklius.** Taip pat **draudžiama teikti bet kokias lėšas ar ekonominius išteklius „Sovcomflot“ priklausantiems laivams,** nes galima daryti prielaidą, kad bet kokios šiems laivams suteiktos lėšos ar ekonominiai ištekliai pasieks „Sovcomflot“ arba bus naudingi „Sovcomflot“.

- **dėl paslaugų tiekimo į sąrašą įtrauktiems laivams**

Atnaujintame DUK EK nurodo, kad remiantis nacionalinių kompetentingų institucijų vertinimu dėl jūrinio saugumo priežasčių arba siekiant skubiai užkirsti kelią įvykiui, galinčiam turėti rimtą ir reikšmingą poveikį žmonių sveikatai ir saugai arba aplinkai, **XLII priede įvardytam laivui, pakrautam pavojingais arba aplinką teršiančiais krovinių, gali būti taikoma** Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 3s straipsnio 3 paragrafe nurodyta **išlyga**, kuria suteikiamas leidimas įplaukti į uostą per pagrįstą laiką, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo laivo įtraukimo į XLII priedą dienos, siekiant gauti galimybę įplaukti į uostą ir gauti unikalaus avarinio įplaukimo į uostą paslaugas, kad būtų galima iškrauti laive esančius pavojingus ar aplinką teršiančius krovinius.

- **dėl bendrųjų klausimų**

EK dar kartą atkreipė dėmesį, kad Tarybos Reglamente (ES) Nr. 269/2014 ir Tarybos Reglamente (ES) Nr. 833/2014 **nurodyti draudimai taikomi nepriklausomai** ir jų visų turi būti laikomasi. Šie **reglamentai taikomi lygiagrečiai.** Atitinkamai, jei Tarybos Reglamente (ES) Nr. 833/2014 nustatyta leidžianti nukrypti nuostata arba išimtis nėra atspindėta Tarybos Reglamente (ES) Nr. 269/2014, Tarybos Reglamente (ES) Nr. 269/2014 nustatytas draudimas taikomas visa apimtimi, o Tarybos Reglamente (ES) Nr. 833/2014 nustatyta leidžiančia nukrypti nuostata arba išimtimi remtis negalima.

2024 m. liepos 12 d. Europos Komisija (EK) paskelbė atnaujintą DUK:

- **Dėl Donecko, Chersono, Luhansko ir Zaporožės sričių**

2022 m. spalio 6 d. iš dalies pakeistas Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 2022/263 taikomas visoms Ukrainos Donecko, Chersono, Luhansko ir Zaporožės sričių teritorijoms, kurių nekontroliuoja Ukrainos valdžios institucijos. Atsižvelgiant į kintamą situaciją, gali prireikti dinamiškai įvertinti šią kontrolę. Pavyzdžiui, EK nurodo, kad **2024 m. liepos 12 dienai Zaporožės miestas ir Chersono miestas faktiškai yra kontroliuojami Ukrainos.**

2024 m. liepos 15 d. Europos Komisija (EK) paskelbė atnaujintą DUK:

- **dėl nuostatos „Be Rusijos“ taikymo**

Atnaujintame DUK EK pažymi, kad Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 12g straipsniu **siekama kovoti su ES eksporto draudimų vengimu,** o konkrečiau - su situacija, kai į trečiąsias šalis eksportuotos prekės reeksportuojamos į Rusiją. Daugelis ES ūkio subjektų jau įtraukia į savo sutartis nuostatas dėl reeksporto uždraudimo, nes tai yra **gera praktika, taikoma atliekant deramą patikrinimą.** Pagal Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 12g straipsnį ši praktika tampa **teisiniu reikalavimu,** taikomu tam tikroms jautrioms prekėms, taip didinant teisinį tikrumą verslo derybose ir santykiuose. Be to, juo **sukuriamas atgrasomasis poveikis** toms ne ES šalims, kurių ūkio subjektai, nukreipia ES prekes, kurioms taikomos sankcijos, į Rusiją, nes ateityje jiems gresia, pvz., sutartinės baudos.

Pažymėtina, kad įpareigojimas įtraukti nuostatą „Be Rusijos“ taikomas sutartims su ūkio subjektais, įsikūrusiais bet kurioje ES nepriklausančioje šalyje, išskyrus šalis partneres, įvardytas Tarybos Reglamento (ES) 833/2014 VIII priede.

Pareiga įtraukti sutartinę nuostatą „Be Rusijos“ priklauso nuo sutarties sudarymo datos:

- **Sutartys, sudarytos iki 2023 m. gruodžio 19 d:**

Sutartims, kurios jau buvo sudarytos, kai įsigaliojo Tarybos Reglamentas (ES) 2023/2878, taikomas vienerių metų pereinamasis laikotarpis iki 2024 m. gruodžio 19 d. imtinai arba iki sutarčių galiojimo pabaigos, atsižvelgiant į tai, kas įvyks anksčiau. Kad šios sutartys būtų vykdomos nuo 2025 m. sausio 1 d., jos turi būti iš dalies pakeistos, kad į jas būtų įtraukta nuostata „nevykdyti reeksporto į Rusiją“.

- **Nuo 2023 m. gruodžio 19 d. sudarytos sutartys:**

Nuo 2024 m. kovo 20 d. šiose sutartyse turi būti numatyta sąlyga „nevykdyti reeksporto į Rusiją“.

EK atkreipia dėmesį, kad 2024 m. birželio 24 d. Taryba priėmė Tarybos Reglamentą (ES) 2024/1745 (14-ojo sankcijų paketo dalis), kuriame nustatyta **išimtis viešosioms sutartims**, kurias eksportuotojas sudarė su trečiosios šalies valdžios institucija arba tarptautine organizacija. Tačiau **eksportuotojai privalo informuoti valstybės narės (kurioje jie gyvena arba yra įsisteigę) nacionalines kompetentingas institucijas** apie bet kokias jų sudarytas viešąsias sutartis, kurios yra taikoma pirmiau minėta išimtis.

Nustatytos sankcijos agresyviems Izraelio naujakuriams bei pratęstas Irano sankcijų režimo, dėl karinės paramos Rusijai, galiojimas

2024 m. liepos 15 d. Taryba pratęsė ribojamųjų priemonių Iranui taikymą iki **2025 m. liepos 27 d.**, atsižvelgiant į šalies karinę paramą Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą bei ginkluotoms grupuotėms bei subjektams Artimuosiuose Rytuose ir Raudonosios jūros regione.

Esamos sankcijos ir toliau bus peržiūrimos kasmet. Šiuo metu galiojantis sankcijų režimas taikomas **12 asmenų ir devyniems subjektams**. Primename, kad 2024 m. gegužės 14 d., **Taryba išplėtė** ES ribojamųjų priemonių sistemos **taikymo sritį**, kad ji apimtų tiek bepiločius orlaivius, tiek raketas.

2024 m. liepos 15 d. Taryba taip pat nustatė ribojamąsias priemones **5 asmenims ir 3 subjektams** pagal ES globalų žmogaus teisių sankcijų režimą (EUGHRSSR). Į sąrašą įtraukti asmenys ir subjektai atsakingi už žiaurius ir sistemingus žmogaus teisių pažeidimus prieš palestiniečius Vakarų Krante. Įvykdyti žmogaus teisių pažeidimai apima kiekvieno žmogaus teisę į nuosavybę, į privatų ir šeimos gyvenimą, į religijos ar tikėjimo laisvę bei teisę į mokslą pažeidimus.

Daugiau informacijos (lietuvių k.):

- [Iranas: Taryba pratęsė ES ribojamųjų priemonių taikymą atsižvelgdama į Irano karinę paramą Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą ir ginkluotoms grupuotėms bei subjektams Artimuosiuose Rytuose ir Raudonosios jūros regione.](#)
- [Ekstremistiniai Izraelio naujakuriai okupuotame Vakarų Krante ir Rytu. Jeruzalėje, taip pat smurtauojantys aktyvistai, kurie blokuoja humanitarinę pagalbą Gazai: pagal ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą nustatytos sankcijos penkiems asmenims ir trimis subjektams](#)

Nustatytos sankcijos dviem asmenims ir keturiems subjektams už tai, kad jie apeina ES sankcijas ir materialiai remia Rusijos vyriausybę

2024 m. birželio 28 d. Taryba nusprendė nustatyti ribojamąsias priemones **dviems asmenims ir keturiems subjektams**, atsakingiems už veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi.

Taryba į sąrašą įtraukė **Dimitry Beloglazov ir jo bendrovę „LLC Titul“**. Dimitry Beloglazov yra atsakingas už sudėtingos sankcijų apėjimo schemos sukūrimą kartu su Oleg Deripaska, kuriam jau taikomos ES ribojamosios priemonės. Dėl dalyvavimo šioje sudėtingoje sankcijų apėjimo scheme Taryba taip pat skyrė sankcijas **„JSC Iliadis“ ir „Rasperia“**.

Taryba nustatė ribojamąsias priemones taip pat bendrovei **„PJSC TransContainer“** ir jos **generaliniam direktoriui Mikhail Kontsev.** „PJSC TransContainer“ yra Rusijos transporto bendrovė ir didžiausia Rusijos geležinkelio konteinerių operatorė. Jos pajamos 2023 m. nuolat didėjo, be kita ko, dėl Baltarusijos krovinių srauto ir bendrovės dalyvavimo neteisėtose prekybos ginklais schemose su Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika (KLDK), kuriomis remiama Rusijos vyriausybė.

ES ribojamosios priemonės dėl veiksmų, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi, šiuo metu **taikomos daugiau nei 2 200 asmenų ir subjektų**.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą: ES į sąrašą įtraukė du asmenis ir keturis subjektus už tai, kad jie apeina ES sankcijas ir materialiai remia Rusijos vyriausybę.](#)

Nustatytos sankcijos 6 asmenims susijusiems su kibernetiniais išpuoliais prieš ES valstybes nares ir Ukrainą

2024 m. birželio 24 d. Taryba patvirtino papildomas ribojamąsias priemones **šešiams asmenims**, susijusiems su kibernetiniais išpuoliais, darančiais poveikį informacinėms sistemoms, siejamoms su ypatingos svarbos infrastruktūros objektais, ypatingos svarbos valstybės funkcijomis, įslaptintos informacijos saugojimu ar tvarkymu ir vyriausybių reagavimo į nelaimės tarnybomis ES valstybėse narėse.

Pirmą kartą imtasi ribojamųjų priemonių prieš kibernetinius nusikaltėlius, kurie vykdo išpirkos reikalavimo programinės įrangos kampanijas prieš esmines paslaugas, pavyzdžiui, sveikatos priežiūrą ir bankininkystę.

Šiuo metu ES horizontalus kibernetinis sankcijų režimas taikomas **14 asmenų ir 4 subjektams**.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Kibernetiniai išpuoliai. Šeši asmenys įtraukti į ES sankcijų už kibernetinę kenkimo veiklą prieš ES valstybes nares ir Ukrainą sąrašą.](#)

„Hamis“ ir „Palestinos islamo džihadis“: nustatytos sankcijos dar šešiams asmenims ir tris subjektams

2024 m. birželio 28 d. Taryba nusprendė į sankcijų sąrašą įtraukti **šešis asmenis ir tris subjektus**, atsakingus už dalyvavimą finansuojant „Hamis“ ir „Palestinos islamo džihadą“ (PIJ) ar palengvinančius šioms grupuotėms sąlygas vykdyti smurtinius veiksmus.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [„Hamis“ ir „Palestinos islamo džihadis“: Taryba į sankcijų sąrašą įtraukė dar šešis asmenis ir tris subjektus](#)

Nustatytos sankcijos 6 asmenims, kurie kenkia Sudano stabilumui ir politiniam pereinamajam procesui

Sudane vis dar vykstant Sudano ginkluotųjų pajėgų ir Greitojo reagavimo paramos pajėgų bei atitinkamų su jomis susijusių nereguliuojamų karinių pajėgų susirėmimams, **2024 m. birželio 24 d.** Taryba priėmė ribojamąsias priemones **šešioms asmenims**, atsakingiems už veiklą, kuria kenkiama Sudano stabilumui ir politiniam pereinamajam procesui.

Ribojamosios priemonės pagal sankcijų Sudanui režimą dabar taikomos iš viso **šešioms asmenims ir šešioms subjektams**.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Sudanas: Taryba į sąrašą įtraukė 6 asmenis, kurie kenkia stabilumui ir politiniam pereinamajam procesui](#)

Rusijos įvykdyta neteisėta Krymo ir Sevastopolio aneksija: ES pratęsė sankcijų taikymą dar vieniems metams

2024 m. birželio 17 d. Taryba nusprendė pratęsti sankcijų, ES nustatytų reaguojant į Rusijos Federacijos įvykdytą neteisėtą Krymo ir Sevastopolio aneksiją, taikymą **iki 2025 m. birželio 23 d.**

Šiuo metu taikomos ribojamosios priemonės pradėtos taikyti 2014 m. birželio mėn. – jos apima draudimus, taikomus neteisėtai aneksuoto Krymo arba Sevastopolio kilmės **gaminių importui** į ES, taip pat **investicijoms į infrastruktūrą arba finansinėms investicijoms ir turizmo paslaugoms** neteisėtai aneksuotame Kryme ar Sevastopolyje. ES apribojimai taip pat taikomi **tam tikrų prekių ir technologijų eksportui** Krymo bendrovėms ar naudojimui neteisėtai aneksuotame Kryme transporto, telekomunikacijų ir energetikos sektoriuose ar sektoriuose, susijusiuose su **naftos, dujų ir mineralinių žaliavų išteklių** paieška, žvalgyba ir gavyba.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Rusijos įvykdyta neteisėta Krymo ir Sevastopolio aneksija: ES pratęsė sankcijų taikymą dar vieniems metams](#)

Atnaujinta ES ribojamųjų priemonių veiksmingo įgyvendinimo geriausia praktika

2024 m. liepos 3 d. paskelbta atnaujinta **ES ribojamųjų priemonių veiksmingo įgyvendinimo geriausia praktika**, kurioje **papildytas kontrolės kriterijų**, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant, ar juridinis asmuo arba subjektas yra kontroliuojamas kito asmens ar subjekto, vienvaldiškai ar pagal susitarimą su kitu akcininku ar kita trečiaja šalimi, **sąrašas**.

Taip pat atnaujintame dokumente nurodoma, kad lėšos ir ekonominiai išteklių, kurie priklauso, kuriuos nuosavybės teise turi, valdo arba kontroliuoja į sankcijų sąrašą įtrauktas fizinis ar juridinis asmuo, **privalo būti įšaldyti**. Tai apima ir **į sąrašą neįtrauktus subjektus**, kurie nuosavybės teise priklauso į sąrašą įtrauktiems asmenims arba subjektams ar yra jų valdomi, nuosavybės teise priklausantį turtą.

Papildomai dokumente pateikiami **pavyzdžiai**, kuriuose apibūdinamos aplinkybės, kurios gali būti laikomos požymiais, kad į sąrašą įtrauktas asmuo ar subjektas kontroliuoja į sąrašą neįtrauktą subjektą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [pdf \(europa.eu\)](#)

Muitinė įgyvendina sankcijų reikalavimus dėl Baltarusijoje registruotų automobilių

Nuo 2024 m. liepos 18 dienos 00 val. į Europos Sąjungos teritoriją neįleidžiami lengvieji automobiliai su baltarusiškais registracijos numeriais.

Lietuva įgyvendina Tarybos Reglamento Nr. 765/2006 1ra straipsnyje nurodytus importo ribojimus. Draudimas įvažiuoti į ES teritoriją galioja lengviesiems automobiliams, nepriklausomai nuo jų savininko ar vairuotojo turimos pilietybės.

Atsižvelgiant į Tarybos Reglamento Nr. 765/2006 1ra straipsnyje numatytą galimybę kompetentingoms institucijoms tokiomis sąlygomis, kokias jos laiko tinkamomis, leisti įvežti į Sąjungą transporto priemonę, kuriai priskiriamas KN kodas 8703, ir kuri atitinka tam tikrus kriterijus:

- **iki 2024 m. rugpjūčio 16 d.** leidžiama įvežti į Lietuvos teritoriją transporto priemonę, kuriai priskiriamas KN kodas 8703, kuri nėra skirta parduoti ir kuri priklauso Baltarusijos piliečiui, kuris turi galiojančią vizą arba laikiną ar nuolatinį leidimą gyventi Lietuvoje, leidžiantį atvykti į Sąjungą ir kuris vykdamas į Sąjungą vairuoja tą transporto priemonę griežtai tik asmeninio naudojimo tikslais;
- **iki 2024 m. rugpjūčio 16 d.** leidžiama įvežti į Lietuvos teritoriją transporto priemonę, kuriai priskiriamas KN kodas 8703, kuri nėra skirta parduoti ir kuri priklauso Sąjungos valstybės narės piliečiui, kuris yra Baltarusijos gyventojas ir kuris vykdamas į Sąjungą vairuoja tą transporto priemonę griežtai tik asmeninio naudojimo tikslais.

Pažymėtina, kad Europos Sąjungos, tame tarpe Lietuvos, teritorijoje esantys lengvieji automobiliai su baltarusiškais registracijos numeriais, **privalo iš jos išvykti iki 2025 m. sausio 18 d. (imtinai)**. Iki šios datos automobiliai su baltarusiškais registracijos numeriais gali dalyvauti eisme Lietuvos teritorijoje, taip pat būti importuoti ir registruojami Lietuvoje.

Po 2025 m. sausio 18 d. Baltarusijoje registruoti automobiliai negalės būti Lietuvos teritorijoje. Asmenys, vairuojantys automobilius su baltarusiškais registracijos numeriais po paskelbtų draudimo terminų, bus laikomi pažeidusiais teisės aktų nuostatas ir jiems taikoma atsakomybė, numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 515 straipsnyje, numatančiame baudą ir automobilio konfiskavimą.

Draudimas netaikomas Baltarusijoje registruotų automobilių įvažiavimui į Europos Sąjungos, taip pat Lietuvos, teritoriją su diplomatinio valstybinio registracijos numerio ženklu, kai automobilis būtinas diplomatinės ir konsulinės atstovybės arba tarptautinės organizacijos, kurios naudojasi imunitetais pagal tarptautinę teisę, funkcionavimui arba skirtos diplomatinų atstovybių darbuotojų ir jų artimiausių šeimos narių asmeniniam naudojimui.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Aktualija \(Irmuitine.lt\)](https://irmuitine.lt)

2024 m. liepos 4 d. Vilniuje užsienio reikalų viceministras Simonas Šatūnas su specialiuoju **ES pasiuntiniu sankcijų klausimais** Davidu O'Sullivanu aptarė poreikį toliau greitai plėsti sankcijas Rusijai siekiant **visiškai apriboti Rusijos prieigą prie pajamų šaltinių**, įskaitant reikšmingų pajamų generavimą iš vis dar tebevykstančios prekybos tarp Europos Sąjungos (ES) ir Rusijos. Būtinai visapusiškas suskystintų gamtinių dujų (SGD), metalų ir kitų žaliavų importo iš Rusijos draudimas.

Susitikimo su Užsienio reikalų ministerijos koordinuojamos Tarptautinių sankcijų koordinavimo komisijos nariais metu aptartos sankcijų Rusijai ir Baltarusijai aktualijos, įgyvendinimo iššūkiai ir veiksmai, kurių Lietuva ėmėsi nacionaliniu mastu siekti užkardyti sankcijų Rusijai ir Baltarusijai apėjimus. Diskusijos metu taip pat **aptarti nauji 14-o sankcijų paketo ribojimai** nutaikyti į **Rusijos šešėlinį laivyną**, poreikis koordinuoti ES veiksmus ir ieškoti sprendimų siekiant riboti Rusijos šešėlinio laivyno judėjimą Baltijos jūros regione.

D. O'Sullivanas su viceministru S. Šatūnu ir Muitinės departamento atstovais taip pat lankėsi Medininkų pasienio kontrolės punkte, kur apžiūrėjo punkto infrastruktūrą, susipažino su muitinėms taikomomis sustiprintomis prekių kontrolės priemonėmis.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Viceministras S. Šatūnas susitiko su specialiuoju ES pasiuntiniu sankcijų klausimams D. O'Sullivanu: tikimės, kad naujoji EK ir pirmininkaujanti Vengrija pradė | Užsienio reikalų ministerija](#)

Prie Baltijos šalių, Lenkijos ir Suomijos muitinių susitarimo prisijungė Kroatija

2024 metų liepos 3 dieną Briuselyje prie penkių Europos Sąjungos valstybių – Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos bei Suomijos – **muitinių susitarimo dėl vienodų kontrolės priemonių, susijusių su sankcijų įgyvendinimu**, taikymo prisijungė Kroatijos muitinė.

Šių metų sausio 26 dieną, Lietuvos, Latvijos ir Estijos šalių muitinių vadovai patvirtino Baltijos šalių regiono susitarimą dėl vienodų sankcijų kontrolės priemonių Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, o šių metų gegužės 9 d. prie minėto susitarimo prisijungė Lenkija ir Suomija.

Susitarimą pasirašiusių šalių muitinės **sustiprins prekių, kurioms taikomi eksporto draudimai ir apribojimai, kontrolę ir taikys vienodas priemones**, pavyzdžiui, tokias kaip reikalavimą pateikti muitinei eksportuojamų ar reeksportuojamų prekių gamintojo išduotą dokumentą ar informaciją, vadinamą gamintojo deklaracija. Taip pat muitinės reikalaus kitų dokumentų, paneigiančių prekės patekimo į Rusiją galimybes ar kitas sankcijų apėjimo tikimybes.

Šiuo metu penkiose šiaurės rytų ES Valstybėse narėse, jei asmenys nepateikia aukščiau nurodytų papildomų dokumentų ir informacijos, įrodančių, jog sankcijų apėjimo rizikos nėra, šalių muitinės neleidžia vykdyti muitinės procedūrų pateiktoms prekėms. Po susitarimo – analogiška praktika bus taikoma ir Kroatijos muitinės.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Aktualija \(Irmuitine.lt\)](#)

Muitinė ir LTSA stiprina transporto priemonių kontrolę: atskleista sankcijų apėjimo schema, kai į Rusiją išvažiuavę vilkikai ten ir paliekami

Muitinės kriminalinės tarnybos (MKT) pareigūnai kartu su Lietuvos transporto saugos administracijos (LTSA) specialistais **2024 m. birželio 18–19 dienomis** vykdė prevencijos ir kontrolės priemones Medininkų ir Šalčininkų kelio postuose.

Dėl krovinių vežimo taisyklių pažeidimų surašyti 7 administracinio nusižengimo protokolai. Pareigūnai teigia nustatę ES sankcijų (vilkikų eksporto draudimo į Rusiją ir Baltarusiją) apėjimo schemą.

Tikrinimų metu užfiksuoti **sisteminiai** (iki 10 procentų krovininio transporto srauto) **pažeidimai** (galiojančių licencijų nebuvimas, vairavimas nenaudojant vairuotojo kortelės arba naudojant suklastotą ir kt.). Tokie pažeidimai naudojami kaip **ES taikomų sankcijų Rusijai ir Baltarusijai apėjimo įrankis**, padedantis kai kurioms įmonėms rasti landas neteisėtai veiklai.

Pareigūnai teigia nustatę sankcijų, draudžiančių krovinių vilkikų eksportą į Rusiją ir Baltarusiją bei tokių transporto priemonių tranzitą per Rusiją (išskyrus, kai gabenamos prekės) apėjimo schemą. Lietuvoje registruotų ūkio subjektų **kroviniai vilkikai su puspriekabėmis išvažiuoja** į minėtas valstybes, neva gabendami prekes ar važiuodami jų paimti, **tačiau atgal taip ir nebegrįžta**, tikėtina, užsienyje tiesiog perregistruojant.

Panaši situacija fiksuojama ir su **prabangiais lengvaisiais automobiliais** – pastebėta, jog pavieniai asmenys savo vardu registruoja tokias transporto priemones, kurios išvažiuoja į minėtas valstybes, bet vėliau į Lietuvą nebegrįžta. Šitaip **bandoma išvengti LR muitinės taikomos sugriežtintos kontrolės** dėl galimo automobilių patekimo į Rusiją.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Aktualija \(lrmuitine.lt\)](https://www.lrmuitine.lt)

Virtualiųjų valiutų operatoriui FNTT skyrė rekordinę – beveik 9,3 mln. eurų baudą

2024 m. liepos 10 d. už nustatytus tarptautinių sankcijų pažeidimus Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (FNTT) Lietuvoje registruotai depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus paslaugų ir virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus paslaugų (VASP) veiklą vykdžiusiai **bendrovei „Payeer“ skyrė rekordinę, daugiau nei 8,23 mln. eurų siekiančią baudą už tarptautinių sankcijų pažeidimus.**

Dar viena bauda, siekianti daugiau nei 1,06 mln. eurų, bendrovei skirta už Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (PPTFPĮ) pažeidimus.

Nustatyta, kad Lietuvoje UAB „Payeer“ buvo įregistruota 2022 m. spalio 20 d., tačiau faktiškai savo veiklą pradėjo vykdyti nuo 2023 m. sausio 17 d., kai jos pirmtakei, Estijoje registruotai įmonei „Payeer“ buvo panaikinta licencija vykdyti VASP veiklą. Lietuvoje bendrovė galimai buvo įsteigta tęsti „Payeer“ veiklą, kuri yra **nesuderinama su tarptautinėmis sankcijomis.**

Surinktą medžiagą vertinusi FNTT Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo komisija nustatė, kad nuo faktinės veiklos pradžios UAB „Payeer“ priklauso kriptovaliutų platforma „Payeer.com“, per kurią **bendrovė savo klientams, daugiausiai iš Rusijos, leido vykdyti sandorius Rusijos rubliais, juos pervedant iš Europos Sąjungos sankcionuotų Rusijos bankų ir į juos.** Rusijos fiziniams ir juridiniams asmenims taip pat buvo suteikiama galimybė gauti kriptoturto pinigines, sąskaitų tvarkymo ar saugojimo paslaugas.

Pagal teisės aktus bendrovė, teikdama VASP paslaugas, privalėjo atlikti kliento tapatybės nustatymą, užtikrinti, kad sankcionuotiems klientams paslaugos nebūtų teikiamos, o esančios paskyros turėjo būti uždarytos, sustabdytas subjektų disponavimas lėšomis ar ekonominiais ištekliais ir apie sustabdymą turėjo būti informuota FNTT.

Konstatuota, kad **tarptautinių sankcijų įstatymus bendrovė pažeidžia daugiau nei 1,5 metų**. Nustatyta, kad per šį laikotarpį UAB „Payeer“ turėjo ne mažiau nei 213 tūkst. klientų, o bendrovės pajamos siekė daugiau nei 164 mln. eurų.

FNTT nustatė, kad bendrovė pažeidė ne tik formalius, bet ir esminius įstatymo bei reglamentų reikalavimus, bendrovės klientų tapatybės nebuvo tinkamai nustatytos ir patikrintos tyčia, siekiant neprarasti reikšmingos dalies pajamų.

Taip pat **nebuvo nutraukti sankcijas pažeidžiantys sandoriai, vykdomi per sankcionuotus Rusijos bankus**. Padaryti bendrovės pažeidimai buvo įvertinti kaip sunkūs, pati bendrovė nebendradarbiavo, neteikė paaiškinimų, todėl jai paskirta piniginė bauda – daugiau nei 8,236 mln. eurų.

Daugiau informacijos (lietuvių k.): [Virtualiųjų valiutų operatoriui FNTT skyrė rekordinę – beveik 9,3 mln. eurų baudą - Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos](#)

Informacija apie įšaldytas lėšas Lietuvoje

Vadovaujantis 2014 m. kovo 17 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsinamasi, **Lietuvoje finansinės sankcijos yra taikomos 11 juridinių asmenų**, remiantis sąsajomis per nuosavybės teisę ar kontrolę. Šiems asmenims priklausančių įšaldytų lėšų sąskaitose bendra suma yra daugiau nei **22,845 mln. eurų, 675,595 JAV dolerių**.

Vadovaujantis 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos įsitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, šiuo metu įšaldytos lėšos 6 juridinių asmenų ir 1 fizinio asmens sąskaitose, bendra suma **23,355 mln. eurų ir 7,680 mln. JAV dolerių**.

Bendra įeinančių įšaldytų lėšų, kurių siuntėjams taikomos Europos Sąjungos ribojamosios priemonės, suma yra **daugiau nei 1,266 mln. eurų, daugiau nei 1,583 mln. JAV dolerių bei daugiau nei 215 tūkst. Rusijos rublių**.

Informacija pateikta 2024.07.05 dienai.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Tarptautinės finansinės sankcijos - Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos](#)

Nustatytos naujos sankcijos Rusijai

2024 m. birželio 12 d. JAV Iždo departamento Užsienio aktyvų kontrolės biuras (OFAC), vadovaudamasis G7 įsipareigojimais, paskelbė naujas plataus masto priemones, kuriomis siekiama sustiprinti spaudimą Rusijai dėl tebesitęsiančio jos vykdomo agresijos karo prieš Ukrainą.

Šiomis naujomis sankcijomis didinama **antrinių sankcijų rizika** užsienio finansų įstaigoms, palengvinančioms ar kitaip prisidedančioms prie Rusijos karo ekonomikos palaikymo; ribojamos Rusijos karinės pramonės bazės galimybės naudotis tam tikra **JAV programine įranga ir informacinių technologijų (IT) paslaugomis**; kartu su JAV Valstybės departamentu šios priemonės nukreiptos prieš daugiau kaip **300 asmenų ir subjektų Rusijoje ir už jos ribų**, įskaitant **Aziją, Artimuosius Rytus, Europą, Afriką, Vidurinę Aziją ir Karibų jūros regioną**, kurių produktai ir paslaugos leidžia Rusijai palaikyti savo karo veiksmus ir išvengti sankcijų.

Sankcijos taip pat nustatytos **Rusijos finansų sistemos struktūrai**, kuri buvo perorientuota taip, kad palengvintų investicijas į gynybos pramonę ir prekių, reikalingų agresijos karui prieš Ukrainą tęsti, įsigijimą. Atitinkamai sankcijos nustatytos daugiau **nei dešimt tarptautinių tinklų**, remiančių Rusijos **bepiločių orlaivių (UAV) gamybą** ir įsigyjančių svarbių prekių, pavyzdžiui, medžiagų **Rusijos cheminių ir biologinių ginklų programai**, UAV gamybai reikalingos įrangos, staklių, pramoninių mašinų ir mikroelektronikos. Papildomai JAV ėmėsi tolesnių veiksmų siekiant **riboti būsimas Rusijos pajamas** iš suskystintų gamtinių dujų.

Pažymėtina, kad Rusija pasikliauja **sudėtingomis tarptautinėmis tiekimo grandinėmis**, kad galėtų remti savo karo mašiną ir gaminti medžiagas karo veiksmams palaikyti. Panašūs tinklai taip pat bando išvengti sankcijų, naudodami sudėtingas pinigų ir kitų vertingų prekių bei turto judėjimo schemas. Atitinkamai OFAC nustatė sankcijas daugiau **nei 90 fizinių ir juridinių asmenų Rusijoje, Baltarusijoje, Britų Mergelių salose, Bulgarijoje, Kazachstane, Kirgizijos Respublikoje, KLR, Serbijoje, Pietų Afrikoje, Turkijoje ir Jungtiniuose Arabų Emyratuose (JAE)**.

Daugiau informacijos (anglų k.): [As Russia Completes Transition to a Full War Economy, Treasury Takes Sweeping Aim at Foundational Financial Infrastructure and Access to Third Country Support | U.S. Department of the Treasury](#)

Nustatytos sankcijos „šešėlinės bankininkystės“ tinklui, kuris perdavė milijardus Irano kariuomenei

2024 m. birželio 25 d. OFAC nustatė sankcijas **daugiau nei 50 subjektų ir fizinių asmenų**, kurie sudarė daugybę „šešėlinės bankininkystės“ tinklo, kuriuo naudojasi Irano gynybos ir ginkluotųjų pajėgų logistikos ministerija (MODAFL) ir Islamo revoliucijos gvardijos korpusas (IRGC), filialų, kad nuo 2020 m. įgytų neteisėtą prieigą prie tarptautinės finansų sistemos ir apdorotų milijardus dolerių. MODAFL ir IRGC užsiima keliomis komercinėmis pajamas generuojančiomis veiklomis, visų pirma Irano naftos ir naftos chemijos produktų pardavimu.

Irano **valiutos keityklų tinklai** ir dešimtys jų kontroliuojamų užsienio **priedangos bendrovių** leidžia MODAFL ir IRGC nuslėpti užsienyje gaunamas pajamas, kurias vėliau galima panaudoti įvairiai MODAFL ir IRGC veiklai, įskaitant pažangių ginklų sistemų, pavyzdžiui, **bepiločių orlaivių, įsigijimą ir kūrimą**.

Šiomis pajamomis taip pat remiamas **ginklų tiekimas ir finansavimas** Irano įgaliotoms regioninėms grupuotėms, įskaitant Jemeno husių grupuotę, kuri tęsia neapgalvotų išpuolių prieš pasaulinę laivybą kampaniją, taip pat bepiločių orlaivių perdavimas Rusijai, kad ši juos panaudotų agresijos kare prieš Ukrainą.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Targets Shadow Banking Network Moving Billions for Iran's Military](#) | U.S. Department of the Treasury.

Nustatytos sankcijos subjektams susijusiems su husių neteisėtos laivybos ir finansavimo schemoms

2024 m. liepos 18 d. OFAC nustatė sankcijas tuzinui **asmenų ir laivų, kurie atliko itin svarbų vaidmenį finansuojant destabilizuojančią „Houthis“ veiklą regione kaip Sa'id al-Jamal tinklo dalis.**

Sankcijos nustatytos Indonezijoje gyvenančiam Malaizijos ir Singapūro piliečiui **Mohammad Roslan Bin Ahmad** ir Kinijos Liaudies Respublikoje (KLR) gyvenančiam Kinijos piliečiui **Zhuang Liang**, kurie padėjo šiam tinklui vykdyti neteisėtus pervežimus ir dalyvavo pinigų plovime.

Sa'id al-Jamal tinklas ir toliau **teikia dešimtis milijonų dolerių pajamų husių judėjimui Jemene**, gabendamas Irano prekes, įskaitant naftą, o šis finansavimo šaltinis yra husių judėjimo vykdomų išpuolių prieš komercinę laivybą Raudonojoje jūroje pagrindas. Atitinkamai sankcijos nustatytos daugeliui šio **neteisėto tinklo** subjektų, apimančių visą jo veiklos spektrą - nuo klientų ir tarpininkų iki draudimo paslaugų teikėjų, laivų ir laivų valdymo įmonių.

Daugiau informacijos (anglų k.): [Treasury Maintains Pressure on Houthi Illicit Shipping and Finance Schemes](#) | U.S. Department of the Treasury.

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Nustatytos naujos sankcijos Rusijai, kuriomis siekiama pažaboti Putino karo mašiną

2024 m. birželio 13 d. Jungtinė Karalystė nustatė sankcijas apie **50 naujų subjektų**, šiuo veiksmu derindama su G7 partneriais. Atitinkamai sankcijos nustatytos:

- **Putino šešėlinio laivyno laivams**, kuriais Rusija naudojasi apeidama Jungtinės Karalystės ir G7 sankcijas prekiaudama rusiška nafta. Tai yra pirmosios JK sankcijos, nukreiptos prieš šešėlinį laivyną;
- **Rusijos finansų sistemos pagrindą sudarančiai institucijai**, įskaitant akcinę bendrovę „Moscow Exchange Group“ (Maskvos vertybinių popierių birža) ir Rusijos Nacionalinį atsiskaitymų depozitoriumą (*National Settlement Depository*);

- institucijoms, remiančioms Rusijos energetikos sektorių, įskaitant **šešis subjektus**, valdančius arba remiančius Rusijos suskystintų gamtinių dujų sektorių, ir **du subjektus**, dalyvaujančius **Rusijos civilinės branduolinės energetikos sektoriuje**;
- tiekėjams, remiantiems Rusijos karinę gamybą, įskaitant **21 šaudmenų, staklių, mikroelektronikos, logistikos ar kitų prekių Rusijos kariuomenei tiekėjus**. Tarp tiekėjų, kuriems nustatytos sankcijos yra **Kinijos, Izraelio, Kirgizijos ir Turkijos subjektai**.

Daugiau informacijos (anglų k.): [New UK sanctions to crack down on Putin's war machine](#)

Europos politinės bendrijos aukščiausiojo lygio susitikime paskelbtas raginimas imtis veiksmų dėl Rusijos šešėlinio laivyno

2024 m. liepos 18 d. Europos politinės bendrijos aukščiausiojo lygio susitikime paskelbtas raginimas imtis veiksmų, kad būtų apribota Rusijos laivyno, kuris leidžia Rusijai išvengti tarptautinių sankcijų, veikla.

Atitinkamai **44 Europos šalys (įskaitant ir Lietuvą) ir Europos Sąjunga** susitarė bendradarbiauti kovojant su neteisėtai naudojamais laivais, kurie taip pat kelia didelę grėsmę saugumui ir aplinkai Europos vandens keliuose.

Laivų savininkai ir operatoriai, jūrų draudimo sektorius, laivų brokeriai ir kiti atitinkami jūrų sektoriaus suinteresuotieji subjektai raginami **laikytis atitinkamų įsipareigojimų ir remti šešėlinio laivyno veiklos prevenciją**, nustatymą ir pranešimų apie ją teikimą.

Tarptautinės jūrų organizacijos (TJO) valstybės narės raginamos atidžiai stebėti „šešėlinio laivyno“ keliamą riziką ir **imtis tolesnių bendrų TJO veiksmų** šiai rizikai šalinti.

Vėliavos valstybės raginamos užtikrinti, kad su jų vėliava plaukiojantys laivai **laikytųsi kuo griežtesnių saugos ir taršos prevencijos reikalavimų** bei geriausios praktikos, įskaitant atitinkamuose TJO konvencijose ir rezoliucijose nustatytus reikalavimus.

Pažymėtina, kad šešėlinį laivyną sudaro apie **600 laivų**, jais per dieną gabenama apie **1,7 mln. barelių naftos**, iš kurių Rusija gauna daug lėšų jos karo mašinai remti. Taip pat teigiama, kad kai kurie laivai taip pat **veikia kaip Rusijos pasiklausymo stotys**, o kitais laivais į Rusiją **gabenami ginklai**.

Daugiau informacijos (anglų k.): [The 'shadow fleet': a call to action - GOV.UK](#)